

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De S. Gregorio Episcopo Lingonensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

DE S. GREGORIO EPISCOPO LINGONENSI.

Martyrologium Romanum ita hujus sancti Antistitis memoriam consecrat pridie Nonas Januarii: Apud Lingonas S. Gregorii Episcopi, miraculis clari. Refertur et a Bellino, Maurolyco, Molano in Addit. ad Usuardum, Galesinio, Canisio, Carthus. Colon. in auctario ad Usuardum. In MS. vero Florario Sanctorum vi Januarii, his verbis: Depositio B. Gregorii Lingonensis Episcopi et Confessoris. Obiit anno salutis DXXXV. Galesinus in Notis obiisse tradit anno DXXIV. Broverus noster in carmen 2, lib. 4 Venantii Fortunati, et Baronius, DXLI sed non recte id colligunt, eo quod Arvernensi Concilio interfuerit: est enim id celebratum anno DXXXV ut recte ostendit Sirmondus; sed Aurelianiensi III subscriptis per Evantium Presbyterum anno DXXXVIII. Aurelianiensi vero IV habito anno DXLI, nec per se, nec per legatum: unde probabile est tum mortuum fuisse, eodem fortassis anno, ac vacasse tunc eam Sedem. Sed nec solide sedere eum anno DIX cepisse colligit Baronius ex Concilio Epaoensi, nam id non illo anno, sed DXVII est habitum, ut probat Sirmondus noster.

2 Vitam S. Gregorii scripsit S. Gregorius Turonensis in libro de vitis Patrum cap. 7, quam Rosweydy noster cum insigni MS. nos cum MSS. monasterii S. Mariæ Bonifontis, S. Mariæ de Ripatorio, ac S. Maximi; editionibusque Suriana, et alia Bibliothecæ Patrum, Mombritio, Vincentioli, 21, cap. 53, contulimus.

3 Ejus meminit idem Gregorius Turonen. Histor. Franc. lib. 3, cap. 13, ubi refert, Attalum ejus nepotem in servitutem abductum, Leonis cujusdam coci industria liberatum, quem deinde Sanctus a jugo servitutis absolvens cum omni domo sua, dedit ei terram propriam, in qua cum uxore ac liberis liber vixit omnibus diebus vitæ suæ. Eodem libro c. 19, appellat magnum Dei Sacerdotem, signis et virtutibus clarum; testaturque in loco Divionensis castri maxime fuisse assiduam. Celebrat eum præter Baronium et Browerum citatos, Claudius Robertus fusc in catalogo Episcoporum Lingonensium, Joannes Chenu, S. Antoninus p. 2, tit. 12, cap. 8, §1.

VITA EX MSS.

AUCTORE S. GREGORIO TURON.

PROLOGUS.

Egregiæ sanctitatis viri, quos palma perfectæ beatitudinis a e terris editos evexit ad caelos, ii sunt, quos aut non fictæ caritatis vinculum ligat, aut eleemosynarum fructus ditat, aut flos castitatis adornat, aut martyrii agonizatio certa coronat: in quibus ad inchoandum perfectæ justitiæ opus illud fuit studium, ut in primis corpus sine macula, præparatum habitaculum Spiritui sancto præberent; et sic ad reliquarum virtutum excelsa contenderent: atque ipsi sibi persecutores facti, dum in se sua b perimebant vitia, tamquam Martyres probati, peracto cursu agonis legitimi triumpharent. Quod nullus sine Dei ope valebit efficere, et nisi Dominici adjutorii munimine protegatur, velut c parma aut galea; et quod egerit, non sui, sed divini nominis gloriæ deputet; juxta illud Apostoli: Qui gloriatur, in Domino gloriatur. In hoc enim et B. Gregorius omnem gloriam d contulit: qui de excelsa Senatorii ordinis potentia, ad illam se humilitatem subdidit, ut omnibus sæculi curis abjectis, soli se Deo dicaret opere, quem retinebat in pectore.

a Al. æternis deditos erexit. Sur. a terris elevans.
b Al. premebant, c per arma et galeam. d Al. habuit.

CAPUT I.

S. Gregorii genus, dignitas, sanctimonia.

Igitur S. Gregorius ex Senatoribus a primis Comes institutus, Augustodunensis civitatis Comitatum ambivit. In Comitatu autem positus regionem illam per quadraginta annos justitia comitante b rexit, et ita

severus et districtus fuit in malefactoribus, ut vix eum ullus reorum c sustinere posset. Conjugem de genere senatorio habuit, Armentariam nomine, quam ad propagandam generationem tantummodo dicitur cognovisse; de qua et d filios Domino largiente suscepit. Aliam vero mulierem, ut juvenilis fervor asolet inardescere, non contigit.

3 Post mortem autem uxoris, ad Deum convertitur, et electus a Clero et populo, Lingonicæ urbi ordinatur Episcopus. Cui magna fuit abstinencia: sed ne jactantia putaretur occulte sub triticeis panibus, alios tenues ex hordeo supponebat, triticeum frangens aliis erogabat, ipse vero clam hordaceum, nemine intelligente, præsumens: similiter et de vino faciens, cum aquam ei pincerna porrigeret, ad dissimulandum desuper vinum fundi jubebat, tale e vitrum eligens, quod claritatem aquæ obtegeret.

4 Jam in jejuniis, elemosynis, orationibus, atque vigiliis, tam efficax, tamque devotus erat, ut in medio mundi positus, novus effulgeret eremita. Nam cum energumeni eum in f primordio Episcopatus sui confiterentur, rogabant eum Presbyteri ut eos benedicere dignaretur, quod ille, ne vanam incurreret gloriam, viriliter refutabat, clamans indignum se ad manifestandas virtutes Dominicæ esse ministrum. Sed tamen quia hoc diutius dissimulare non potuit, adduci eos ad se jubens, sine ullo tactu, facto tantum signo Crucis e contra, daemonia discedere verbo imperavit. Quod illa protinus audientia, corpora quæ nequitia sua g devinxerant, absoluebant. Nam illo absente multi de virga, quam manu ferre solitus erat, suspensos atque signatos energumenos h expellebant. Nihilominus et de stratu ejus si quis ægrotus quippiam abstulisset, erat præsens medicamentum.

5 Armentaria autem i neptis ejus, cum graviter quodam tempore in adolescentia sua a quartano fatigaretur incommodo, ac medicorum studio plerumque fota nullum posset sentire levamen; et ab ipso beato Confessore sæpius, ut orationi insisteret, hortaretur; quodam die lectum ejus expetit, in quo posita, ita febris ejus cuncta restincta est, ut numquam hac deinceps ægrotaret.

a MS. S. Mac. primo, bene litteris institutus. b Al. correxit. c MS. S. Mac. evadere. d Ex his fuit S. Tetricus Ep. Lingon. qui colitur 18 Martii; et ut fertur, S. Eustadius Abb. Divionensis, 3 Jan. e Quidam vinum. f MS. Rip. primo die. g Al. divexarant. h Al. per pedes conflagabant. i alii proneptis.

CAPUT II.

Ejus pietas, præcipue erga S. Benignum.

Huc S. Benignus Martyr, qui jure Burgundionum vocatur Apostolus, seipsum revelavit, et de prohibitione, qua ignoranter detestabatur sepulchrum ejus a devotis frequentari, salubriter corripuit; utque super ipsum ædificaret oratorium præcepit. Qua ille territus revelatione, tantum præteritæ delicta ignorantia deflevit amarius, quantum de magni inventionis thesauri nimium erat letabundus. Adeo enim laboravit in ejus obsequio tota mentis promptanimitate, ut cryptam antiquitate lapsam decenti transvolveret opere: et sarcophagum ipsius corporis, quod erat gravissimi ponderis, cum duobus tantum Presbyteris vera sanctitate præditis transferret quæqua vellet, ope adjunctæ divinæ virtutis. Cupiebat quippe pro ejus amore diuturni temporis spatio secus Mausoleum ejus degere, tam pro magnifica ipsius, quam urgebat, constructione a templi, et adunatione gregis monastici, quam etiam pro elegantia amoenitate loci.

7 Cum ergo præfatus Antistes apud Divionense castrum moraretur assidue, et domus ejus baptisterio adhæreret, in quo multorum Sanctorum reliquæ habebantur: nocte de stratu suo nullo sentiente consurgens,

dignitas in Repub.

c severitas in gubernando, castitas.

d promotio ad Episcopatum.

occulta abstinencia.

e

sanctitas vite.

f

humilitas.

miracula.

g

h

i

etiam per ejus lectum.

Apparet ei S. Benignus de quo 1 Novemb.

Reparat illius cryptam:

saxum ingens divina virtute movet.

a

v. 4 Jan.

pag. 61.

CIRCA AN. DLXI. IV JAN.

S. Gregorius quando obiit.

Vita ejus a quo descripta.

Frequens agit Divione.

a

b

Gratia Dei ad bona opera necessaria.

c 1. Cor. 1. 31.

d

a

S. Gregorii genus, b

Noctu templum adeunt. ultro ostia patent.

Cum eo SS. psallunt.

Pie moritur.

Ejus facies et corpus post mortem speciosiora.

Refretur Divionem.

* us. S. Max. fatigati.

Invocant eum vincti.

Feretrum fit immobile.

Vincti miraculose liberantur.

Cæli in ejus obitu aperti videntur.

* us. Rip. Angelicos.

* al. ad Lingonam.

gens, ad orationem Deo teste tantum pergebat, ostio divinitus reserato, attente psallebat in baptisterio. Sed cum hoc multi temporis spatium ageret, tandem am uno Diacono res cognita atque manifestata est. Is cum cognovisset hæc agi, a longe, ne eum vir beatus sentire posset, prosequatur, et quid ageret expectabat: aiebat enim Diaconus quod veniens Sanctus Dei ad ostium baptisterii pulsans manu propria, ostium nemine comparente aperiebatur: illoque ingrediente, diutissime silentium erat; postea psallentium tamquam multarum vocum per trium horarum et fere amplius spatium audiebatur. Credo ego quod cum magnorum Sanctorum in eodem loco haberentur reliquia, ipsi se beato viro revelantes psallentium Deo laudes in commune reddebant. Nam impleto cursu revertens ad lectulum, ita se caute super stratum deponerat, ut prorsus nemo sentiret: observatores vero ostium baptisterii obseratum invenientes, clave sua solito aperiebant: commotoque signo Sanctus Dei, sicut reliqui, novus ad officium Dominicum conurgebat.

CAPUT III.

Mors, sepultura, miracula.

Hic itaque post ostensa multarum insignia virtutum miracula, post multiplicia Deo acquisita fidelium animarum lucra, cum jam divinitus disponeretur remunerari pro laboribus suis digno cælestis gloriæ præmio, et ad diem sanctum Epiphaniarum ad civitatem Lingonas ambulasset; a modica pulsatus febre, relicto sæculo migravit ad Christum in pace. Cujus beata facies ita erat glorificata post transitum, ut rosas similibus cerneretur, hæc enim apparebat rubea, reliquum vero corpus tamquam candens lilium refulgebat: ut æstimares eum jam tunc ad futuræ resurrectionis gloriam præparatum.

9 Deferentes autem eum ad castrum Divionem, ubi ob devotionem S. Benigni se petierat tumulari; in campania illa, quæ a partibus Aquilonis habetur, haud procul a castris aggregati gestatores, nec amplius eum ferre valentes, feretrum solo deposuerunt: ibique parumper resumentes vires, et post paululum elevantes, ad intramuraneam eum castrum ecclesiam detulerunt. Advenientibus autem quinta die Episcopis ab eadem ecclesia ad antiquitus constructam, et sepulturam Lingonensium Pontificum insignitam, B. Joannis Baptistæ deferebatur: et ecce vincti carceris, de meritis ejus confidentes, ad beatum corpus clamare cœperunt, dicentes: Miserere nostri Domine piissime, ut quos vivens in hoc sæculo non absolvisti, vel defunctus et cælesti regnum nunc possidens digneris absolvere. Visita nos, quæsumus, et misereri nostri. Hæc et alia illis acclamantibus aggravatum est corpus, ita ut penitus sustinere non possent. Tunc deponentes feretrum super terram, virtutem beati Antistitis præstolabantur. His ergo expectantibus, subito reseratis ostiis carceris, trabes illa, quæ victorum pedes coarctabat, repulsis obicibus scinditur media, contractisque catenis omnes pariter dissolvuntur, et ad virtutiferam Sancti glebam nemine retinente perveniunt. Dehinc elevantibus feretrum gestatoribus, ii inter reliquos obsequuntur, qui et postea ex Judicis sententia sine aliquo damno sunt dimissi.

10 Post hæc beatus Confessor sepultus multis emicuit virtutibus. Aiebat enim quidam Religiosus cælos se apertos in die sepulture ejus vidisse: nec enim ambigitur quod post actus cælicos sidereis sit cœtibus aggregatus.

11 Vinctus quidam per viam illam qua beatum corpus a Lingonis est exhibitum, ad antedictum castrum adducebatur: cumque milites cum equitibus eum præcedentes post terga miserum traherent vinctum, ad locum, ubi beati Confessoris membra quie-

verant, pervenerunt. Quo prætereuntes, vinctus ille invocato nomine sancti Antistitis petiit ut sua eum misericordia liberaret. Quo orante laxati sunt laquei de manibus ejus: at ille sentiens se solutum, quietum reddidit, coopertisque manibus putabatur adhuc esse ligatus. Ingressi autem portam Castrum cum antea atrium ecclesie pervenissent, hic illico exiliens, et corrigiam ligaminis in ora trahentium se projiciens, ecclesiam petiit, per quam cum auxilio omnipotentis Dei et obtentu beati Pontificis liberatus est.

CAPUT IV.

Translatio, alia miracula, epitaphium.

Admirabile est et illud miraculum, qualiter beatum corpus ejus, cum post multa tempora transferretur, apparuit gloriosum. Nam cum beatus Pontifex in angulo basilicæ fuisset sepultus, et parvus esset locus ille, nec illic populi possent accedere ut devotio postulabat; S. Tetricus filius et successor ejus hæc cernens, et virtutes ibidem assidue operari perspicens, ante altare basilicæ fundamenta jacit; erectamque absidam miro opere construit et transvolvit: qua transvoluta, disruptoque pariete arcum ædificat. Quod opus cum ad perfectum perduxisset atque exornasset, in media abside loculum fodit, ubi corpus beati Patris transferre volens, convocat Presbyteros et Abbates ad istud officium: qui vigilantes orabant ut se beatus Confessor ad hanc præparatam habitationem transferri permetteret.

13 Mane autem facto cum choris psallentium apprehensum sarcophagum ante altare in absidam, quam beatus Pontifex ædificaverat, transtulerunt: quod sepulchrum dum diligenter componunt, subito, et, ut credo, ad Dei jussu, opertorium sarcophagi motum est in una parte; et ecce apparuit beata facies ejus integra et illæsa, ita ut putares eum non mortuum esse, sed dormientem: sed nec de ipso vestimento, quod cum ipso positum fuit, aliquid ostensum est diminutum. Unde non immerito apparuit gloriosus post transitum, cujus caro non fuit corrupta ludibrio. Magna est enim corporis et cordis integritas, quæ et in præsentis sæculo præstat gratiam, et in futuro vitam largitur æternam; de qua Apostolus Paulus ait: Pacem sequimini et sanctificationem, sine qua nemo videbit Deum.

14 Puella quædam die Dominico dum caput suum componeret, pectine apprehenso, credo ob injuriam diei sancti, in manibus ejus adhesit; ita ut adfixa dentes tam in digitis quam in palmis magnum ei dolorem inferrent. Quæ cum basilicis Sanctorum flens atque obsecrans circumiret, nihilque remedii impetraret, ad sepulchrum B. Gregorii Antistitis in ejus virtute confisa prosternitur. Cumque diutissime pii Confessoris præsidium flagitasset, directa manus ejus ad opus pristinum, pectine decedente, reducitur.

15 Sed et energumini merita ejus ac nomen confitentes, ad ejus sepulchrum sæpe purgantur. Nam plerumque vidimus post ejus transitum virgula, cujus supra meminimus, quam manu gerebat, per parietes ita eos affixos ut putares illos validis atque acutissimis sudibus retineri. Multa quidem et alia de eodem gesta cognovimus, sed ne fastidium alicui facerent, pauca de pluribus perstrinximus. Obiit autem Beatus Gregorius tricesimo tertio Episcopatus sui anno, ætate nonagenaria, qui se virtutibus manifestis sæpius declaravit.

16 Ad ejus perpetuandam memoriam tale super ipsius Mausoleum celeberrimus Poetarum Fortunatus composuit epitaphium:

Postquam sidereis dirupit tartara Princeps,

Sub pedibus justi mors inimica jaces.

Hoc veneranda sacri testatur vita Gregori,

Qui modo post tumulos intrat honore polos.

PER S. GREG.
TIRON.

Vinctus eum invocans solvitur.

Asylum.

S. Tetricus
ejus filius,
eum transfert.

* al. cryptellam.

Longo post
obitum tem-
pore corpus
ejus et vestes
incorrupte
reperiuntur.

Heb. 12. 14.

Puella sese
comens die
Dominico pu-
nitur.

Liberatur ad
S. Gregorii
sepulchrum.

Energumini
liberantur.

Epitaphium
ejus.
Venant. For-
tun. l. 4. car. 2.

a *Brow. prole.*
b *Bro. Fovit*
amore patris
ms. *Rip. fovet*
a. p.
c *Brow. pie.*
quod deest in
omnibus meis
MSS.
NOT. 69.

Nobilis antiqua decurrens a laude parentum,
Nobilior gestis nunc super astra manet.
Arbiter ante ferox, dehinc pius ipse Sacerdos :
Quos domuit Iudex, b patris amore fovet.
Triginta et geminos c. rexit ovile per annos :
Et grege de Christi gaudia pastor habet.

Si quæras meritum, produnt miracula rerum,
Per quem debilibus fertur amica salus.
Acta sunt hæc pridie Nonarum Januariarum, adjuvante Domino nostro Jesu Christo : cui est cum Deo Patre et Spiritu paraclito omnis honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

DE S. PHARAILDE VIRGINE, IN BRABANTIA,

VITA

PROLOGUS AUCTORIS.

Math. 5. 15.

Quoniam veridica invitatur intelligere sententia, lucernam ardentem sub modio parum fulgoris inferre circumstantibus; divina itaque admonitione communiti, beate virginis Pharaildis opuscula ferme adhuc omnino latitantia, auribus ignorantium enucleare decrevimus : quatenus audientium corda torpentia nostro contacta eloquio, divini amoris exardescant incendio. Verum quia proluxa verborum series tam auditoribus, quam lectoribus plerumque generat fastidia; idoneum disposuimus succincte protelare, quæ mentibus intelligentium intimare proposuimus : quia compendiosa oratio torpentis animi fit exhortatio.

2 Si quis detractor Deo dignæ Virginis miracula computaverit pro fabula, quam plerumque lingua finigit garrula; illi profecto pateat, non de apocrypha vel fabulosa conscribi materia, quod tam antiquorum Patrum authentico comprobatur testimonio, quam quorundam librorum vetustate præditorum reperitur serie. Quidquid enim humano generi videtur impossibile, id divina impendente gratia pro Sanctorum meritis efficitur possibile; quia scriptum est in Evangelio :
Si quis habuerit fidem ut granum sinapis, et dixerit huic monti, Transi hinc et transibit. Quare nec mirum videbitur, vel pro fide Christianorum aggeranda, vel pro incredulitate infidelium extirpanda : quod si natura non patitur, id Sanctorum meritis attribuitur.

Auctor non incerta narrat.

Math. 17. 19.

CAPUT I.

S. Pharaildis genus, sancta adolescentia.

In hujus igitur primordio dictaminis, ut pateat cunctis propago Virginis, ejus ponendum est exordium originis. Notata namque regali progenie, unde virgo profertur descendere, nulli mirum videbitur, si contempto tam regali quam Imperiali conjugio, de infimis ad alta post finem hæc ascenderit, quæ de altis ad infima ante finem descenderit. Regi quippe Theodorico, intra fines Lotharingiæ, et Galliæ tam remote, quam admotæ, imperanti patriæ, natorum geminam fuisse sobolem antiquorum auctoritate corroborante cognovimus : quos tam viribus quam opibus, omnique divitiarum genere, Consularique potentia fore præditos, eorumdem Patrum non revellenda comprobavit antiquitas. Eidem vero femineæ sortis tertiam, Pharaildem nomine, magis fidei et religionis meritis, quam sæculari prærogativa nobis cognitam, non repudianda Patrum asseruit auctoritas.

4 Quæ continuata meritum et operum serie, regali postposita, qua orta fuerat, progenie, Procerumque tam regalium quam Imperialium contempta copia, jussum complevit Evangelicum, ubi dicitur : Nisi quis abrenuntiaverit patri, vel matri, et omnibus quæ possidet propter nomen meum, non potest meus esse discipulus. Hoc itaque præceptum sub ædícula reprensens pectoris, dum adhuc maternis inesset thalamis, eleganter suo providens proposito, intemeratam exercendo virginitatem, pro puellaris animi capacitate litterarum successit studiis. Verum licet in proposito tenacitate perseverans, obnixio mentis affectu litterarum conaretur adipisci scientiam, menti tamen divina inhærebat

Consilia Evangelica amplecti statuit.

Luc. 14. 26 et 33.

Litterarum studiis dat operam.

IV JAN.

Pharaildis Virginis natalem iv Januarii referunt Martyrologium Belgicum, Usuardi editio Colonien. ann. 1490 et 1521. Molanus in addit. ad eundem Usuardum, Martyrologium German. Ghinius, Galesinius, Ferrarius, aliæque præsertim manu exarata Martyrologia. At Bellini editio Parisiensis anni 1536, v Januarii ejus meminit ac Farailidem vocat, alii Pharildem. ms Florarium xiii Junii natalem, iv Januarii elevationem habet : vii vero Octobris (uti et Molanus aliique) Translationem. Sed cum plures factæ sint ejus reliquiarum translationes, quæ potissimum eo die celebratur, mihi compertum non est.

Quomodo virgo invito viro dicatur permansisse.

2 Vitam S. Pharaildis exhibuit nobis ms. codex monasterii S. Adriani Gerardimonte, Flandriæ oppido : in qua tamen cupiam fortassis scrupulum injiciat, quod illa Guidoni viro in iis, quæ jure naturæ ac divino jubentur, morem gerere noluisse videatur. Verum illa in matrimonium forte non consenserat, a quo tamen reverentia metu resiliere non audebat; deinde non tam proccacia muliebri, quam vi quadam divina eum a se arcebat : et consenserat ipse forsitan Guido ab initio ut continentiam virginalem custodiret : a quo eum proposito si quando animi perversitas revocabat, poterat illa merito repugnare.

3 Huic vite subjungemus quæ de ea scribit Molanus in Natalibus Sanctorum Belgii, ac deinde miraculum in Stegnockerzeel pago, non procul Vilvordia Brabantia oppido, patrum, ex ejus ecclesiæ monumentis descriptum ab Hieronymo Franchæo ejus loci Pastore, atque a Gommario Zuënio nostro ad Heribertum Rosweydam huc missum anno MDCIX. Est isthic sacellum quoddam sejunctum a templo, extractum olim in honorem S. Pharaildis, in quo solebat illa suum habere oratorium. Ibidem duo ex panibus illis per impiam mulieris imprecationem in lapides conversis visuntur : solet olim ad id sacellum celebris institui peregrinatio, ac miracula ibidem multa patrari. Demum subjiciemus quæ de S. Pharaildis translationibus et ecclesia habet Antonius Sanderus Gandavi lib. 3, cap. 2, ex antiquis Bavoniani canonii monumentis.

Sacellum S. Pharaildis Stegnockerzeel, in Brabantia.

4 S. Pharaildis mentio fit in vita S. Gudilæ vii Januarii, et S. Emeberti sive Ableberti xv Januarii, ubi Sarachildis appellatur, fortassis errore Librarii. Ejus meminit et Aulbertus Miræus v c. in fastis Belgicis, ubi testatur Canoniorum S. Pharaildis Collegium Gandavi, ex vetusta S. Pharaildis basilica, per Calvinianos vastata, in parociale S. Nicolai in foro sitam, nostra ætate esse translatum. Idem totidem verbis scribit Sanderus in Hagiologio Flandriæ. Reardificatum est tamen, ubi olim illa stetit basilica, sacellum honori S. Pharaildis dicatum.

Ecclesia S. Pharaildis Gandavi ab hæreticis eversa. Canonici alio translata.

5 Arnoldus Raissius in Hierogazophylacio Belgico, ubi de Spinosi-loci conventu, Ordinis Cisterciensis, prope Montes Hannoniæ, agit, ista habet : Clarent hic miraculis reliquiæ S. Pharaildis, ejus meritis locus iste (ut loquitur Nicolaus Guisius in suo Monte Hannoniæ metropoli cap. xi) non spinosus, sed pingui fecundus gleba; quæ sæculares non modo corporum, sed et cælestes animorum fructus profert, quorum messe numerosos peregrinorum concursus feliciter utitur. Hæc Raissius. Sanderus inter reliquias Bavonianas, quarum catalogus Alberto Austriaco Belgarum Principi piissimo exhibitus est, S. Pharaildis corpus recenset.

S. Pharaildis reliquiæ in Spinoso-loci.